

TÍÐINDI

JØRGEN FEGNAST

Landsstýrismaðurin í fíggjarmálum fegnast um, at hallið næsta ár verður 57 milliónir minni enn roknað varð við í vár. – Vit staðfesta vøkstur og framgongd í búskapinum, sigur Jørgen Niclasen, sum leggur fram fíggjarlógaruppskot við 139,7 milliónum krónum í undirskoti

Jón Brian Hvidtfeldt

– Vøkstur gevur vælferð, segði Jørgen Niclasen, tá hann fyrrapartin týsdagin legði fram fíggjarlógaruppskotið fyri 2015.

Landsstýrismaðurin í fíggjarmálum vísti á lønargjaldingarnar, sum veksa 4-5 prosent um árið. Hann vísti á teir alsamt fleiri løntakararnar í føroyska samfelagnum. Hann vísti á arbeiðsloysið, sum nú er komið niður á 3,9 prosent. Nettofráflytingin er steðgað og fólkatalið økist. Útflutningurin setur met. Og hartil verður roknað við einum búskaparvøkstri á 4,3 prosent næsta ár.

Kortini verður aftur næsta ár undirskot á fíggjarlóginum.

Jørgen Niclasen valdi tó, ikki óvæntað, at fokusera á at undirskotið næsta ár verður lægri enn roknað hevur verið við higartil. Í vár roknaði landsstýrið við undirskoti á 197 milliónir krónur, í dag ljóðar metingin at undirskotið verður 140 milliónir.

– Tað verður gjørt, hóast

vit fara inn í eitt valár. Vit skulu hava haldføri í búskapin, og tí halda vit fast. Hetta ættarliðið skal sjálvt byrja at gjalda aftur sína skuld, rokningin skal ikki sendast okkara børnum, sigur Jørgen Niclasen og sipar til, at løgtingið longu hevur samtykt ein fíggjarkarm fyri 2015, ið sigur 197 milliónir í undirskoti.

Sambært fíggjarlógaruppskotinum fyri 2015 verða 5,3 milliónir í yvirskoti á fíggjarlóginum fyri 2016 og í 2017 verður yvirskotið 78,8 milliónir. Bæði árin verður roknað við inntøku frá tilfeingisgjaldi á 137 milliónir um árið.

Tølini

Sambært fíggjarlógaruppskotinum verða inntøkurnar hjá landskassanum tilsamans 4545 milliónir krónur næsta ár. Raksturin fer at kosta 4324 milliónir krónur.

Sambært Fíggjarmálaráðnum eru inntøkumetingarnar meira bjartskygdar, nú fíggjarlógaruppskotið verður lagt fram, sammett við tá játtanarkarmarnir vóru lagdir fram í vár. Ser-

liga eru tað metingarnar um vanlig landsskattin og meirvirðisgjaldið, sum eru hækkaðar. Sambært Fíggjarmálaráðnum byggja inntøkumetingarnar í flestu førum á, at vøksturin verður umleið fyra prosent, bæði í 2014 og 2015. Í játtanarkørmunum hevur higartil verið roknað við árligum vøkstri á trý prosent frá 2015 og frameftir.

Orsøkin til at samlaðu inntøkurnar hjá landskassanum kortini minka næsta ár, kemst av at fíggjarlógaruppskotið fyri 2015 leggur upp fyri, at eldraðkið verður flutt til kommunurnar at umsita 1. januar. Samanlagt minka rakstrarútreiðslurnar á fíggjarlóginum 2015 við 5,1 prosent, sammett við rakstrarútreiðslurnar í ár. Høvuðsorsøkin er sum nevnt at finna í eldraðkinum.

Umframt raksturin skal landskassin gjalda 85 milliónir í rentum av skuld næsta ár. Eisini eru 276 milliónir krónur settar av til iløgur í fíggjarlógaruppskotinum fyri 2015, og tað er áleið sama upphædd

sum á fíggjarlóginum fyri í ár. Fíggjarmálaráðið roknar við, at okkurt um 70 milliónir av iløgunum í ár verða fluttar til næsta ár. Tí fer landskassin tilsamans at gera iløgur fyri okkurt um 346 milliónir krónur næsta ár, væl at merkja um allar iløgukrónurnar verða brúktar.

Søgan hevur tó víst, at mangan er langt frá iløgujáttan á fíggjarlóg til sjálvt arbeiðið fer ígongd. Til dømis eru 184 milliónir fluttar av eldri fíggjarlógum til iløgujáttanina fyri 2014.

Nógv tær størstu, almennu iløgurnar næsta ár verða gjørdar á grein-7, sum er mentamál. Tilsamans er talan um iløgur í skúla og útbúgving fyri 181 milliónir krónur, men so verður eisini roknað við at Mentamálaráðið klárar at útvega 60 milliónir í inntøku við at selja bygningar.

Reformar

Tað var samanumtikið ein væl nøgdur landsstýrismaður í fíggjarmálum, sum fyrrapartin legði fram sítt fíggjarlógaruppskot. Jørgen Niclasen vísti á, at avtala er gjørd um at leggja eldraðkið út til kommunurnar at umsita og figgingin er komin uppá pláss.

– Tað liggur ein liðug avtala á borðinum. Og við henni minskar munurin millum ríkastu og fátækastu kommunu í landinum, segði Jørgen Niclasen og vísti til

framtiðar figgingarleistin fyri eldraðkið, ið byggir á fimm inntøkum.

Kommunurnar skulu fíggja eldraðkið við skattinum av pensjónsinngjaldi. Við at fáa endurrindað virðið av frádráttum frá skattaskipanum sum DIS, FAS og sjómannafrádráttinum. Við avgjaldi á kapitaleftirlønir. Við at yvirtaka inntøkurnar frá verandi brúkaragjöldum. Og so skal eisini ein játtan á fíggjarlóginum næstu trý árin til. Her er talan um eina skiftisskipan, ið sambært fíggjarlógaruppskotinum fer at kosta landskassanum 15 milliónir næsta ár, 10 milliónir í 2016 og fimm milliónir í 2017.

Fiskivinnunýskipanin hevur latið bíða eftir sær, men sambært landsstýrismanninum í fíggjarmálum kemur eisini ferð á tað arbeiðið.

– Samgongan hevur sett sær fyri, at ein semja um fiskivinnunýskipan skal liggja á borðinum í seinasta lagi 1. februar næsta ár, sigur Jørgen Niclasen.

Uppáhaldið verður eisini undirbyggt í viðmerkingunum til lógaruppskotið, ið skal leingja verandi fyrilsskipan, ið seinnu árin hevur tryggjað landskassanum inntøkur frá tilfeingisgjaldi. Í viðmerkingunum stendur soleiðis: "Formenninir í samgonguflokkunum eru samdir um, at ferð skal

setast á arbeiðið við fiskivinnunýskipanini. Málið er, at í seinasta lagi 1. februar 2015 skulu uppskot um fiskivinnunýskipan verða gjørd, sum avloysa verandi lóg um vinnuligan fiskiskap og fyrilsslógir um gjöld á fiskivinnuna."

Sambært fíggjarlóginum fyri 2014 verður tilfeingisgjaldið frá makrel- og sildafiskiskapinum 137 milliónir í ár, og sama upphædd er framskrivað til fíggjarlógirnar fyri næstu árin.

– Ein fiskivinnunýskipan skal framtiðartryggja vinnuna, og samgongan er samd um, at rindast skal fyri hesa trygging, sigur Jørgen Niclasen.

Hóast bæði andstöðu- og samgongulimir hava sagt seg ivast í, hvørt fiskivinnunýskipanin verður til nakað, so hevur landsstýrismaðurin góðar vónir um, at atbeiðið ber á mál.

Ferð á

Sambandsflokkurin hevur síðani á vári í fjør eftirlýst eina skattanýskipan, og sjálvur hevur landsstýrismaðurin í fíggjarmálum í longri tíð arbeitt við einum "hugskotskatalogi" um, hvussu landskassin kann fáa sínar inntøkur á øðrvísi hátt enn í dag. Kortini hómast einki til nakra skattabroyting, ið skal lætta um hjá fólki við lágum inntøkum.

– Vit hava flatskatt, og vit síggja at tað bliva fleiri

Hepni uttan politikk

– Vit eru ríkað av stórari framgongd innan uppsjóvarvinnuna og alivinnuna, rentan er søguliga lág og hartil er gongd komin á fleiri stórar byggjætlanir. Tað hevur bara einki við politikk at gera, siga stóru andstöðuflokkarnir, sum halda landsstýrið fáa ov lítið burtur úr framgongdini

Jón Brian Hvidtfeldt

Kristina Háfoss og Aksel V. Johannesen sótu bæði á áhoyraraplássunum í Fíggjarmálaráðnum fyrrapartin týsdagin. Saman við restina av Føroya fólki hoyrdu tey

tá fyrri fyrstu ferð tøluni úr fíggjarlógaruppskotinum fyri 2015. Og jaligu lyklatalini um búskaparvøkstur, hægri lønargjaldingar, lágt arbeiðsloysi og so framvegis, sum Jørgen Niclasen legði út við, vunnu eisini vegin fram til

andstöðupolitikararnar.

Kristina Háfoss sigur seg tó hava ilt við at síggja nakran politikk aftan fyri tey jaligu lyklatalini.

– Vit eru ríkað av stórari framgongd innan uppsjóvarvinnuna og alivinnuna, rent-

an er søguliga lág og hartil er gongd komin á fleiri stórar byggjætlanir, sigur Kristina Háfoss.

– Tað er at fegnast um, at hallið á fíggjarlóginum verður lægri enn met varð í fíggjarkørmunum í vár.

Orsøkin skal helst finnast í hægri inntøkum, og sum standast av at tað gongur væl í alivinnuni og uppsjóvarvinnuni, sum aftur hava ringvirkningar við sær til aðrar vinnur, sigur Aksel V. Johannesen.

Hvørgin teirra sigur seg síggja førda politikkin hjá samgonguni sum orsök til framgongdina. Og andstöðupolitikararnir eru somuleiðis samdir um, at landsstýrið fær ov lítið burtur úr tí framgongd, sum er í samfelagnum í lötuni.

– Tá vit hyggja eftir allari viðgongdini í føroyska samfelagnum, so átti yvirskot at verið aftur á fíggjarlóginum fyri langari tíð síðani, sigur Kristina Háfoss og heldur fram:

– Frá byrjanini av valskeiðnum átti ein politikkur at verið førdur, ið tryggjaði eitt javnari býti av virðinum í okkara samfelag. Tvørturímóti eru tað í dag alsamt færri, ið eiga alsamt størri part av virðinum, sigur Kristina Háfoss:

– Í 2009 vóru lønarútgjaldingarnar 74 prosent av bruttotjódarúrtøkuni. Í dag eru lønarútgjaldingarnar bara 64 prosent av BTÚ. Tað sigur mær, at stóra ríkidømið er ikki komið út til fólkið, og tað mugu vit gera nakað við, sigur Aksel V. Johannesen.

Fíggjarpolitiska framsøgukvinnan hjá Tjóðveldi eftirlýsir, at samgongan fær fíggjarligt haldføri inn í fíggjarlógararbeiðið.

– Fíggjarlógin skal eisini